

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 23.3.2016

1 /2016

Aluetalous

Tuotanto kääntyi kasvuun

Toimitilamarkkinat

Tyhjiä toimitiloja aiempaa enemmän

Hyvinvointi

Toimeentulotukea saavia pääkaupunkiseudulla 70 000

Liikenne ja ympäristö

Vienti kasvoi satamien tavaraliikenteessä

Työmarkkinat

Avoimia työpaikkoja selvästi edellisvuotta enemmän

Väestö

Helsingin seudun väestö kasvoi 17 500 hengellä vuonna 2015

Valokiilassa

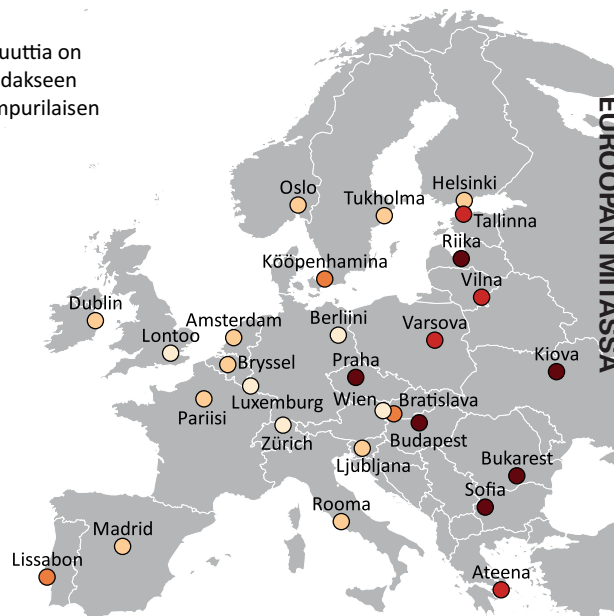
Pekka Vuori

Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2015–2030

Big Mac -indeksi

Kuinka monta minuuttia on työskenneltävä voidakseen ostaa Big Mac-hampurilaisen

- 10 - 14
- 15 - 19
- 20 - 24
- 25 - 29
- 30 - 55

Lähde: UBS. Prices and earnings

© EuroGeographics

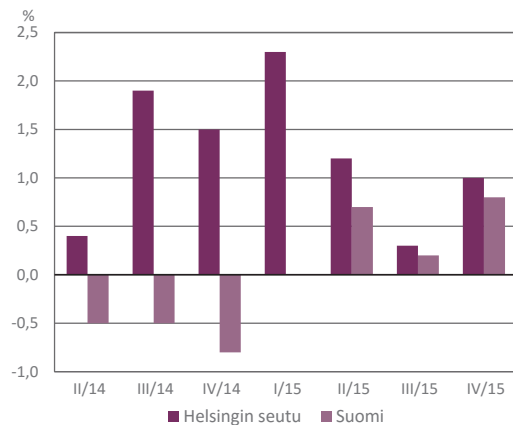
Big Mac -indeksi ostovoiman mittarina

Useimmissa Länsi- ja Pohjois-Euroopan kaupungeissa työntekijän on työskenneltävä keskimäärin alle 20 minuuttia voidakseen ostaa yhden Bic Mac -hampurilaisen. Luxemburgissa vain 10 minuutin työskentely riittää. Helsingissä aikaa tarvitaan 16 minuuttia, mikä on hieman muita Pohjoismaiden pääkaupunkeja vähemmän. Euroopassa hampurilaisen tienaaminen kestää pisimpään Kiovaissa, 55 minuuttia. Euroopan ulkopuolella Big Macin saa ansaittua vain 9 minuutissa Hong Kongissa, mutta Nairobissa hampurilaisen eteen on työskenneltävä lähes kolme tuntia.

Mikäli katsotaan Big Macin sijaan iPhone -puhelimien ostamiseen tarvittavaa työaikaa, ei kaupunkien keskinäisessä järjestyksessä tapahdu suuria muutoksia. Työskentelyajan hajonta niiden välillä on kuitenkin suurempaa. Selvästi nopeimmin, alle 21 tunnissa, tarvittavan rahamäärän saa ansaittua Zürichissä. Kiovaissa työaikaa tarvitaan kolmikymmenkertaisesti, peräti lähes 630 tuntia. Helsingissä iPhone -puhelimien ostaakseen on työskenneltävä keskimäärin vajaa 52 tuntia.

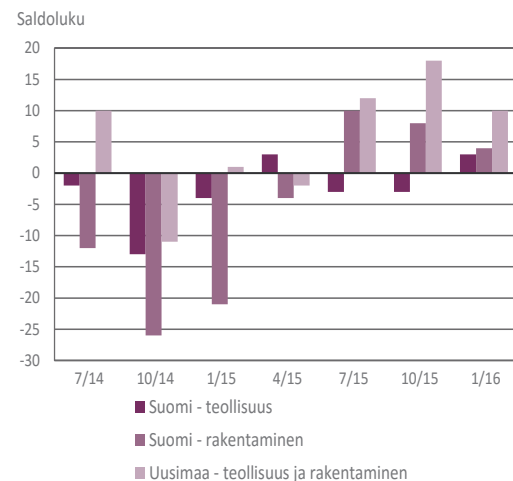
Big Mac -indeksi on The Economist -lehden kehittämä mittari hintatason ja ostovoiman vertailuun eri maissa. Tämä vertailu perustuu sveitsiläisen pankin UBS:n keväällä 2015 keräämiin tietoihin. Kaupungin palkkataso määräytyy Euroopan ammattirakennetta kuvaavien 15 ammatin edustajille tehdyn kyselyn vastaajien keskimääräisen nettotuntipalkan perusteella.

Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja Muutos (%) edellisestä vuodesta

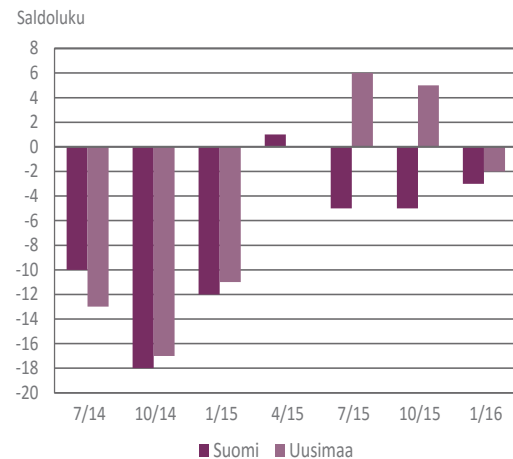
Lähde: Tilastokeskus ja Kaupunkitutkimus TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Aluetalous

Tuotanto kääntyi kasvuun

Helsingin seudun tuotanto kääntyi viime vuoden lopulla uudelleen kasvuun. Tuotannon määrä oli vuoden viimeisellä neljänneksellä noin prosentin suurempi kuin vuotta aiemmin. Tuotanto kasvoi vuoden loppupuolella myös valtakunnallisesti. Kuitenkin kasvu oli Helsingin seudulla vahvempaa kuin koko maassa viime vuoden kaikkina neljänneksinä. Suhdanteilanne jatkui edelleen kaksijakoisena. Erityisesti kaupan alalla ja teollisuudessa trendi oli laskeva vuoden loppuun asti. Sen sijaan rakentamisessa ja useimmilla palvelualoilla liiketoiminta kasvoi.

Suhdanteiden elpymisodotukset hentoja

EK:n tammikuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan suhdanteisiin ei ennusteta suuria muutoksia seuraavan puolen vuoden aikana. Tuotanto kasvaa, mutta kasvuluvut jäävät pääosin mataliksi. Tämänhetkisen suhdanteilanteen kuvataan olevan tavanomaista heikompi kaikilla päätoimialoilla. Teollisuus odottaa tuotantonsa kasvavan hitaasti sekä ensimmäisellä että toisella vuosineljänneksellä. Palveluyritysten hidaskasvu myynnin kasvu nopeutuisi jonkin verran lähikuukausina. Rakentamisessa tuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Henkilöstön määrän ennustetaan supistuvan vähän kaikilla päätoimialoilla.

Kansainväliset suhdanneindikaattorit ovat kohtalaisen vahvoja. Globaalia talouskasvusta ennustetaan kohtalaista, vaikka erityisesti Kiinan nopea vauhti on hidastumassa. USA:ssa kasvu jatkuu, mutta vahva dollari ja rahapolitiikka aiheuttavat epävarmuutta. EU-maiden kasvu on virinnyt ja sekä yritysten että kuluttajien odotukset ovat vankistuneet. Ne ovat keskimäärin selvästi vahvempia kuin Suomessa.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen lähikuukausien suhdannenäkymät ovat varovaisen luottavaiset ja hieman koko maan keskiarvoa valoisimmat. Suhdanneodotuksien saldoluku oli tammikuussa +10 (lokakuu +18). Tuotannon kasvun arvioidaan vauhdittuvan vuoden 2016 alkupuoliskolla. Tuotantokapasiteetti oli tammikuussa hyödynnettyä 82 prosentilla alasta. Valmistustevarastot ovat likimain normaalit. Henkilökunnan määrä supistui viime vuoden lopulla ja työvoimaa vähennettäneen jonkin verran myös lähikuukausina. Heikko kysyntä oli tammikuussa yleisin tuotantokapeikko. Investoinnit ovat lievässä nousussa.

Koko maassa teollisuusyrityksillä on vain vähäisiä elpymisodotuksia. Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa +3 (lokakuussa -3). Tammi-maaliskuussa tuotannon kasvun arvioidaan jäävän loivaksi, eikä loppukevällekään ole juuri vahvempia kasvuodotuksia. Tuotantokapasiteetin käyttöaste on vähän elpynyt, mutta on vielä melko matala. Tammikuussa 68 prosentilla vastaajista oli kapasiteetti täysin hyödynnettyä. Lähikuukausina tilauksia ennustetaan saatavan vähän aikaisempaa enemmän. Tilauksien tämänhetkinen taso on selvästi keskimääräistä matalampi ja lähikuukausille ennustetaan jonkin verran työvoiman vähenemistä.

Koko maassa rakennusyritysten suhdanteet ovat jatkaneet pientä paranemista. Tuotanto on kasvanut vähän, mutta tilauskanta on silti alle normaalin. Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa +4 (lokakuussa +8). Tuotannon kasvu nopeutuisi kohtalaiseksi ensimmäisellä neljänneksellä ja jatkuisi samankaltaisena myös loppukeväällä. Kapasiteetin käyttöaste on korkeampi kuin vuosi sitten vastaavana ajankohtana. Tammikuussa 71 prosenttia yrityksistä kuvasi kapasiteettinsa olevan kokonaan hyödynnettynä. Riittämätön kysyntä on silti edelleen yleisin tuotannon kasvun este.

Palvelut

Uudenmaan palveluyritysten suhdannekuva on lähellä koko maan keskiarvoa. Suhdanneodotuksien saldoluku oli tammikuussa -2 (lokakuu +5): 12 prosenttia vastaajista ennakoivat paranemista ja heikkenemistä odotti 14 prosenttia. Myyntimäärät kasvoivat hieman vuoden 2015 lopussa ja alkuvuotta 2016 koskevat myyntiodotukset ovat myös varovaisen luottavaiset. Työvoiman määrä pysyy lähes muuttumattomana kuluvan vuoden alussa. Kannattavuus on viimeaikaisesta kustannusten noususta huolimatta vähän vuoden takaista parempi.

Koko maan palveluyritysten lähitulevaisuuden suhdannenäkymät ovat yhä kokonaisuutena varovaiset. Myynnin arvioidaan kasvavan hieman aiempaa ripeämmin, mutta henkilöstö vähenisi vielä eikä kannattavuus parantuisi. Palveluyritysten yleisten suhdannenäkymien saldoluku koheni tammikuun tiedustelussa vain aavistuksen -3 pisteeseen (lokakuussa -5). Heikko kysyntä on edelleen selvästi yleisin toimintaa rajoittava tekijä.

Kuluttajat jälleen aiempaa luottavaisempia

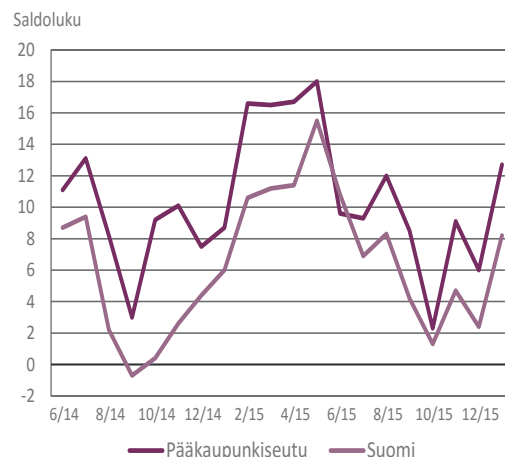
Kuluttajien luottamus aiempaa myönteisempään talouskehitykseen palautui syksyn synkkien odotusten jälkeen. Etenkin lokakuussa tulevaisuuden näkymät nähtiin erittäin synkkinä. Tuolloin odotuksia kuvaava saldoluku oli pääkaupunkiseudulla 2,3 ja koko maassa 1,3. Tämän vuoden tammikuussa saldoluku oli pääkaupunkiseudulla 12,7 ja koko maassa 8,2.

Pääkaupunkiseudun kuluttajien odotukset maan talouden ja työttömyystilanteen kehityksestä vaihtuivat tammikuussa aiempaa valoisemmiksi. Niitä kuvaava makroindikaattori sai tammikuussa arvon -2,9, kun syyskuusta lähtien se oli vaihdellut -11 ja -20 välillä. Kuluttajien näkemyksiä oman talouden ja säästämismahdollisuuksien kehityksestä kuvaava mikroindikaattori sai tammikuussa arvon 28,3. Arvo on melko alhainen pitkän ajan saldolukuja tarkastellen.

Työllisyystilanteen oletetaan säilyvän yhä heikkona

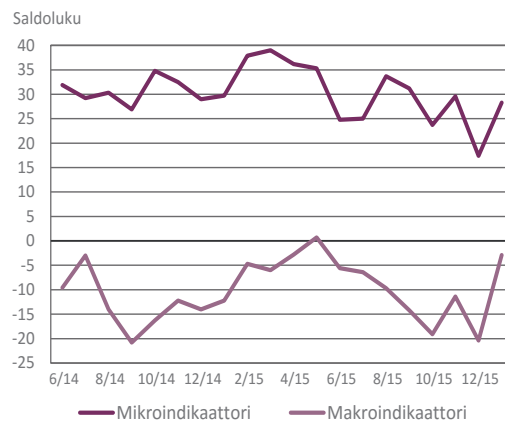
Kuluttajien odotukset Suomen talouskehityksestä vaihtuivat tammikuussa aiempaa myönteisemmiksi pitkän synkähkön kauden jälkeen. Kuitenkin suurin osa Tilastokeskuksen kuluttajabarometriin vastanneista olettaa työttömiä olevan edelleen vuoden kuluttua enemmän, kuten on ollut jo vuodesta 2011. Vuonna 2015 odotukset olivat synkimmillään vuoden viimeisellä neljänneksellä, mutta tämän vuoden tammikuussa näkemykset muuttuivat myönteisimmiksi. Pääkaupunkiseudulla viidennes ja koko maassa 15 prosenttia kuluttajista oletti työttömiä olevan vähemmän vuoden kuluttua. Oletuksia kuvaava saldoluku oli pääkaupunkiseudulla -15,1 ja koko maassa -18,7.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

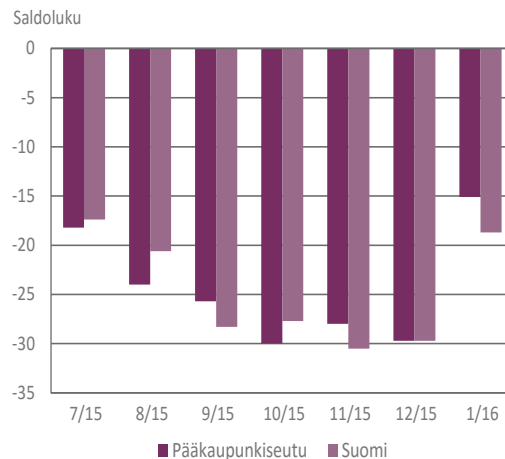
Kuluttajien luottamusindikaattori pääkaupunkiseudulla

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

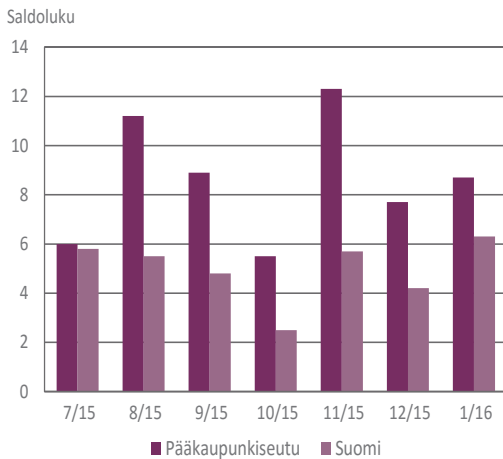
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste työttömyystilanteen kehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

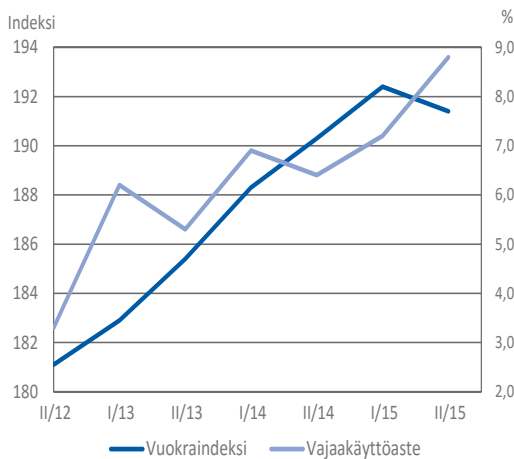
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste oman talouden kehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

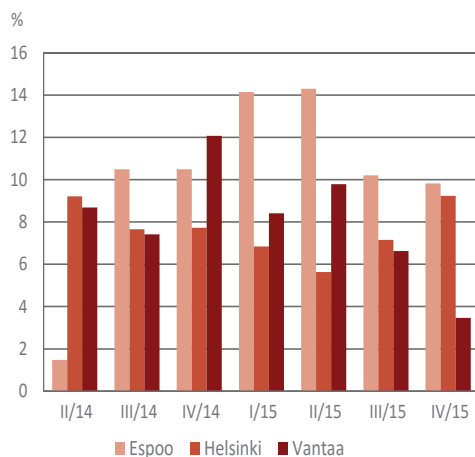
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Toimistotilojen vuokrat ja vajaakäyttö Helsingin keskustassa puolivuositain

Lähde: Catella, KTI Kiinteistötieto Oy

Toimeentulotukea saaneet henkilöt Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit

Oman taloustilanteen uskotaan säilyvän ennallaan

Vielä viime vuoden alkupuoliskolla kuluttajat olivat pääkaupunkiseudulla hyvinkin luottavaisia oman taloustilanteensa myönteiseen kehitykseen. Huhtikuussa sitä kuvaava saldoluku oli pääkaupunkiseudulla jopa lähes 20 ja koko maassa noin 10. Alkukesästä lähtien näkemykset kuitenkin muuttuivat synkemmiksi.

Tammikuussa omaa taloustilannetta vuoden kuluttua kuvaava saldoluku oli 8,7 pääkaupunkiseudulla ja 6,3 koko maassa. Suurin osa kuluttajista olettaa taloustilanteensa säilyvän ennallaan. Pääkaupunkiseudulla joka neljäs ja koko maassa joka viides kuluttaja olettaa sen olevan vuoden kuluttua hieman parempi. Näkemykset säästämismahdollisuuksista säilyivät ennallaan ja pääkaupunkiseudulla joka toinen kuluttaja ilmoitti hyvin todennäköisesti säästävänsä alkaneen vuoden aikana.

Asunto- ja toimitilamarkkinat

Tyhjiä toimitiloja aiempaa enemmän

Pääkaupunkiseudulla toimitiloista suurin vajaakäyttöaste oli viime vuoden viimeisellä neljänneksellä toimistotiloilla, joista 13 prosenttia oli käyttöä vailla. Espoossa toimistotiloista vailla käyttöä oli 22 prosenttia, Vantaalla 16 prosenttia ja Helsingissä 11 prosenttia. Helsingin keskustassa osuus oli hieman vähemmän, 9 prosenttia. Keskustassa vajaakäyttöaste oli noussut toiseen vuosineljänneeseen verrattuna, mutta koko kaupungissa tilanne oli ennallaan. Liiketilöiden vajaakäyttöaste oli pääkaupunkiseudulla 5 prosenttia ja teollisuus- ja varastotilojen 7 prosenttia.

Samaan aikaan aiemmin vakaasti nousseet Helsingin ydinkeskustan toimistovuokrat ovat juuttuneet paikoilleen. Uusia vuokrasopimuksia on alkanut sekä luku- että neliömääräisesti vähemmän kuin parina edellisenä puolivuotisjaksona. Sopimuksia ei ole alkanut aivan kalleimmissa kiinteistöissä ja uusien vuokrasopimusten neliövuokrien tunnussluvut olivat hieman edellistä puolivuotisjaksoa matalampia. Mediaanivuokrataso nousi kuitenkin hieman ja oli nyt 27,50 euroa.

Hyvinvointi

Toimeentulotuen saajia pääkaupunkiseudulla 70 000

Toimeentulotukea saavia henkilöitä oli loka-joulukuussa Helsingissä keskimäärin 44 800, Espoossa 11 400 ja Vantaalla 13 400 kuukaudessa. Helsingissä tuensaajien määrä kasvoi vuoden viimeisellä neljänneksellä 9 prosenttia, Espoossa 10 prosenttia ja Vantaalla reilu 3 prosenttia edellisvuodesta. Espoossa kasvu oli vuonna 2015 selvästi muita kaupunkeja nopeampaa, mutta toimeentulotukea saa edelleen pienempi osa kaupungin väestöstä kuin Helsingissä tai Vantaalla.

Toimeentulotuen saajien määrä sisältää Helsingissä myös valtion maksama vastaanottorahaa saavia turvapaikanhakijoita, mikä osaltaan selittää määrän kasvua. Vastaanottorahaa tai täydentävää vastaanottorahaa sai vuoden 2015 loka-joulukuussa keskimäärin 2 900 henkilöä kuukaudessa,

mikä oli noin 2 000 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Samaan aikaan toimeentulotuen saajien kokonaismäärä lisääntyi Helsingissä noin 3 800 henkilöllä. Ilman vastaanottorahaa saavia henkilöitä toimeentulotuen saajien määrä kasvoikin edellisvuodesta vain reilu 4 prosenttia.

Väkivaltarikosten määrä kääntyi kasvuun viime vuonna

Poliisin tietoon tuli Helsingin seudulla ennakkotietojen mukaan loka-joulukuussa noin 3 000 henkeen tai terveyteen kohdistunutta rikosta tai seksuaalirikosta, mikä oli lähes 12 prosenttia enemmän kuin edellisvuoden vastaavalla ajanjaksolla. Rikosten määrä kasvoi sekä pääkaupunkiseudulla että KUUMA-kunnissa, Helsingissä hieman muita kuntia vähemmän. Koko maassa kasvua oli vajaa 10 prosenttia.

Vuoden 2015 aikana poliisin tietoon tuli Helsingin seudulla yhteensä noin 11 400 henkeen tai terveyteen kohdistunutta rikosta tai seksuaalirikosta, mikä oli hieman enemmän kuin vuonna 2014. Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten määrä kasvoi huomattavasti vuonna 2011, kun osa lievistäkin pahoinpitelyistä tuli lakimuutoksella yleisen syytteen alaisiksi. Siitä lähtien yleinen kehityssuunta oli laskeva, kunnes viime vuoden aikana rikosten määrä kääntyi jälleen kasvuun.

➔ Liikenne ja ympäristö

Vienti kasvoi satamien tavaraliikenteessä

Viime vuoden loka-joulukuussa Helsingin satamien tavaraliikennettä oli 8 prosenttia eli 208 000 tonnia edellisvuotta enemmän, yhteensä 2,9 miljoonaa tonnia. Vienti kasvoi 7 prosenttia ja tuonti 9 prosenttia. Tuonnin määrä oli 1,5 miljoonaa tonnia ja viennin 1,4 miljoonaa tonnia.

Koko viime vuoden viennin määrä kasvoi edellisvuodesta 6 prosenttia. Tuonnin määrä oli 3 prosenttia suurempi. Tavaraliikennettä oli vuoden 2015 aikana yhteensä 11 miljoonaa tonnia, joka jakautui melko tasaisesti tuonnin ja viennin kesken. Vuositasolla viennin määrä kääntyi nousuun vuonna 2013. Tuonnin määrä oli laskussa vielä vuosina 2012–2014.

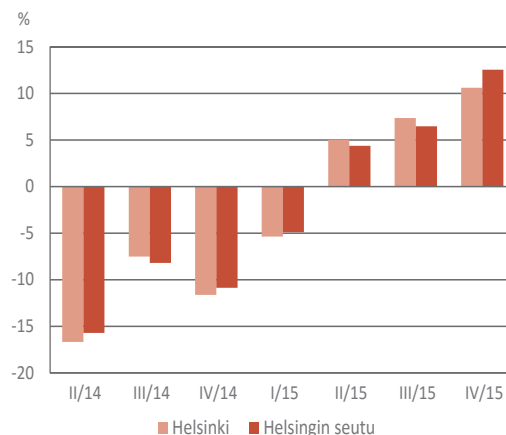
Sekajätteen käsittely keskittyy Vantaan jätevoimalaan

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus ja Vantaan jätevoimala vastaanottivat loka-joulukuussa yhteensä 172 500 tonnia jätettä, josta noin kolmannes oli sekajätettä. Kokonaisuudessaan jätemäärä kasvoi 13 prosenttia edellisvuodesta, mutta sekajätteen määrä säilyi ennallaan. Vastaanotetun jätteen kokonaismäärä oli suurempi Ämmässuolla, mutta Vantaan jätevoimala vastaanotti sekajätettä viisinkertaisesti Ämmässuohon verrattuna.

Vantaan jätevoimala avattiin vuonna 2014, jolloin Ämmässuon jätemäärät laskivat voimakkaasti. Vuoden 2015 aikana Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus vastaanotti yhteensä 343 000 tonnia jätettä, josta sekajätteen osuus oli 42 000 tonnia. Vantaan jätevoimalan vastaanottama jätemäärä oli 315 000 tonnia, josta sekajätettä oli 207 000 tonnia.

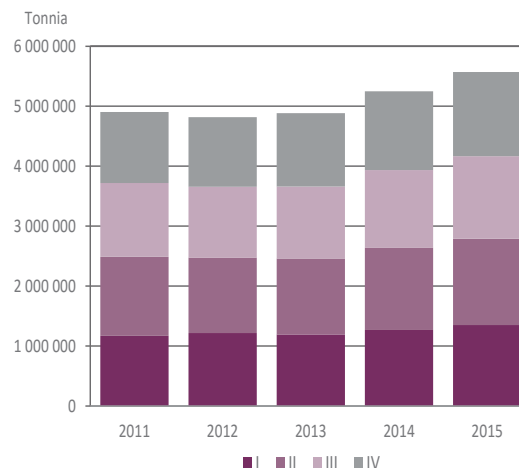
Henkeen tai terveyteen kohdistuneet rikokset ja seksuaalirikokset

Muutos (%) edellisestä vuodesta

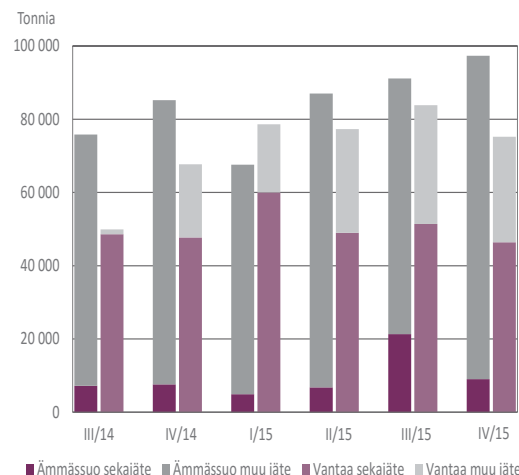
Lähde: Tilastokeskus

Helsingin satamien tavaraliikenteen vienti vuosineljänneksittäin

Lähde: Helsingin satama

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen ja Vantaan jätevoimalan vastaanottama jäte

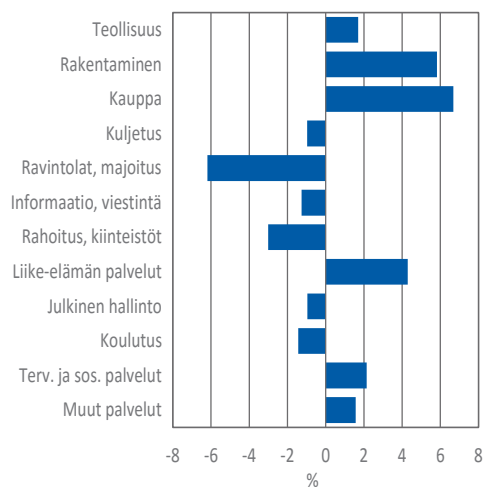

Lähde: HSY

Työmarkkinat

Työllinen työvoima päätoimialoitain Helsingin seudulla, IV/2015

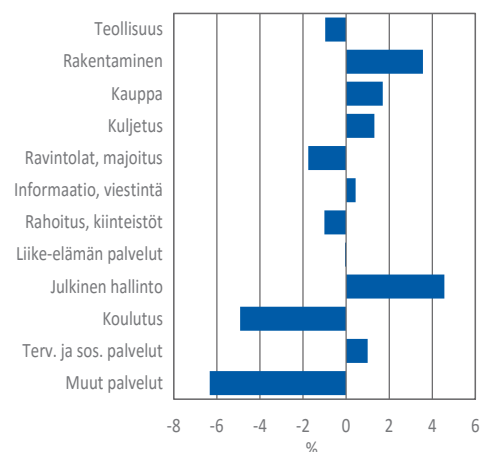
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

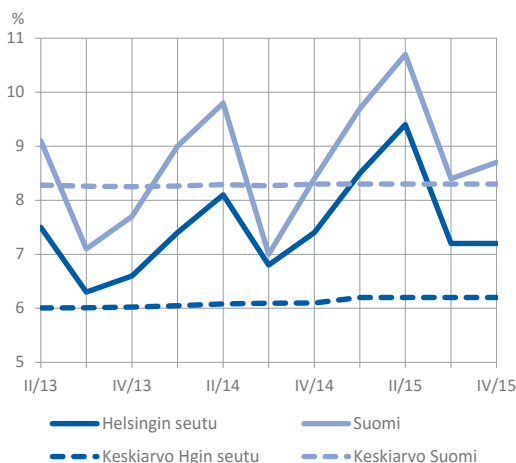
Työllinen työvoima päätoimialoitain Suomessa, IV/2015

Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (I/2000– IV/2015) Helsingin seudulla ja koko maassa

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kaupan alan työntekijämäärä kääntyi kasvuun

Helsingin seudulla oli loka-joulukuussa yhteensä 716 400 työllistä eli jonkin verran enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Päätoimialoitain työntekijämäärä lisääntyi vuoden viimeisellä neljänneksellä eniten, vajaa 7 prosenttia, kaupan alalla, jolla työskentelevien määrä on aiemmin ollut laskussa. Rakennusalalla kasvua oli 6 prosenttia. Työllisten määrä väheni edellisvuodesta selvästi eniten, 6 prosenttia, majoitus- ja ravitsemisalalla. Informaatio- ja viestintäalan työntekijämäärä on ollut nopeassa kasvussa, mutta loka-joulukuussa se oli prosentin edellisvuotta pienempi. Koko maassa työntekijöiden määrä lisääntyi vajaa 5 prosenttia julkisessa hallinnossa ja väheni 5 prosenttia koulutuksessa.

Helsingin seudulla työntekijämäärältään suurimmat toimialat olivat loka-joulukuussa liike-elämän palvelut (110 200 työntekijää), kaupan ala (97 500) ja terveys- ja sosiaalipalvelut (95 200). Koko maassa eniten työntekijöitä oli terveys- ja sosiaalipalveluissa (404 600 työntekijää), teollisuudessa (348 500) sekä kaupan alalla (280 900).

Kun tarkastellaan viimeisen neljänneksen sijaan koko vuotta 2015, työllisten määrä kasvoi Helsingin seudulla edellisvuodesta eniten, vajaa 7 prosenttia, informaatio- ja viestintäalalla. Myös liike-elämän palveluissa kasvua oli yli 5 prosenttia. Vuositasolla työntekijöiden määrä väheni 4–5 prosenttia rahoitus- ja vakuutuslalla, majoitus- ja ravitsemisalalla sekä kuljetus- ja varastointialalla.

Avoimia työpaikkoja selvästi edellisvuotta enemmän

Helsingin seudun työ- ja elinkeinotoimistoissa oli joulukuun lopussa avoinna yhteensä 9 168 työpaikkaa, mikä oli lähes neljänneksen enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tästä huolimatta seudulla oli vuoden lopussa keskimäärin yli 9 työtöntä työnhakijaa yhtä avointa paikkaa kohden. Koko maassa avoimia työpaikkoja oli reilu 28 000, joten paikoista noin kolmannes sijaitsi Helsingin seudulla. Seudun ulkopuolisessa Suomessa avoimien työpaikkojen määrä nousi 9 prosenttia edellisvuodesta.

Vuonna 2015 avoimien työpaikkojen määrä lisääntyi Helsingin seudulla vuoden ensimmäistä neljännestä lukuun ottamatta ja kasvu oli selvästi voimakkainta vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Työttömyysaste edelleen korkea

Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen tietojen mukaan työttömien osuus työvoimasta oli Helsingin seudulla 7,2 prosenttia ja koko maassa 8,7 prosenttia loka-joulukuussa. Vuotta aiempaan tilanteeseen oli lisäystä koko maassa 0,3 prosenttiyksikköä. Helsingin seudulla työttömyysaste oli 0,2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastoon perustuvien tietojen mukaan työttömyysaste oli Helsingin seudulla 11,8 ja koko maassa 14,4 prosenttia joulukuun lopussa. Vuotta aiempaan tilanteeseen verrattuna Helsingin seudulla lisäystä oli 0,8 ja koko maassa 0,5 prosenttiyksikköä.

Helsingin seudulla korkein työttömyysaste oli Helsingissä, 12,7 prosenttia. Vantaalla työttömien osuus työvoimasta oli 12,6 prosenttia, Espoossa 10,9 prosenttia ja KUUMA-kunnissa 10,4 prosenttia. Työttömyysaste lähti voimakkaaseen nousuun vuoden 2012 puolivälissä ja sen jälkeen suuntaus on ollut alueesta riippumatta nouseva. Tammikuussa 2016 työttömyysaste oli Helsingin seudulla 11,7 ja koko maassa 14,0 prosenttia.

Pitkäaikaistyöttömyys lisääntyy yhä voimakkaasti

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan Helsingin seudulla oli joulukuun lopussa 33 200 ja koko maassa 118 200 yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli edellisvuoden loppuun verrattuna koko maassa viidesosan ja Helsingin seudulla kolmasosan suurempi. Espoossa kasvua oli jopa 45 prosenttia.

Helsingin seudun pitkäaikaistyöttömistä noin puolet – 16 300 henkilöä – asui Helsingissä. Espoossa heitä oli 6 000, Vantaalla 5 000 ja KUUMA-kunnissa 5 700. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut voimakkaasti vuoden 2013 alusta lähtien. Sekä Helsingin seudulla että Helsingissä yli vuoden työttömänä olleiden henkilöiden määrä on nyt samaa suuruusluokkaa kuin 1990-luvun alkuvuosina.

Nuorisotyöttömyyden kasvuvauhti hidastui selvästi

Helsingin seudulla oli työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan nuorisotyöttömiä joulukuun lopussa 9 100 eli oli 4 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa kasvua oli suunnilleen saman verran. Kasvuvauhti hidastui selvästi vuoden 2015 aikana ja oli edellisen kerran yhtä alhainen vuoden 2012 alussa.

Helsingin seudun sisällä kehityksessä oli kuitenkin eroja. Helsingissä alle 25-vuotiaita työttömien työnhakijoita oli joulukuun lopussa 3 700 eli jopa 3 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Espoossa määrä nousi vajaa kaksi prosenttia 1 400 henkilöön. Muualla seudulla kasvuvauhti oli huomattavasti korkeampi: KUUMA-kunnissa 15 prosenttia ja Vantaalla lähes 10 prosenttia. KUUMA-kunnissa oli 2 400 ja Vantaalla 1 500 nuorta työtöntä työnhakijaa.

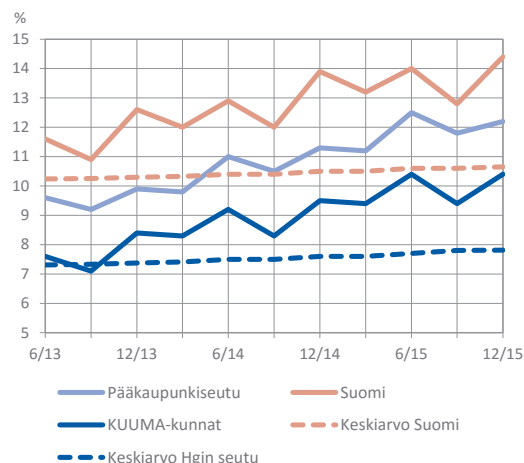
➔ Väestö

Helsingin seudun väestö kasvoi 17 500 hengellä vuonna 2015

Helsingin seudulla asui vuoden 2015 lopussa noin 1 437 800 henkeä. Ennakkotietojen mukaan seudun väkiluku kasvoi loka-joulukuussa 3 800 hengellä. Muuttovoitto oli vajaa 2 500 henkeä ja luonnollinen väestönkasvu vajaa 1 400 henkeä.

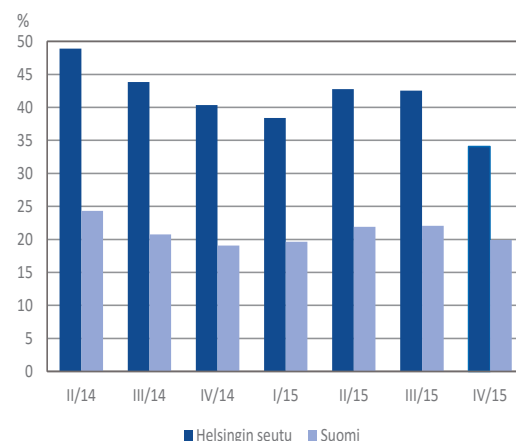
Ennakkotietojen mukaan seudun väestö kasvoi vuoden 2015 aikana yhteensä 17 500 hengellä eli 1,2 prosenttia. Pääkaupunkiseudun suhteellinen väestönkasvu (1,4 prosenttia) oli muutaman edeltävän vuoden tasolla. Vantaalla väkiluku lisääntyi jopa 1,8 prosenttia. KUUMA-kunnissa väestö kasvoi hieman edeltäviä vuosia vähemmän, 0,6 prosenttia. Kuntien välillä oli kuitenkin huomattavaa vaihtelua ja muutamassa väkiluku jopa väheni.

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (I/2000–IV/2015) KUUMA-kunnissa, Helsingin seudulla ja koko maassa

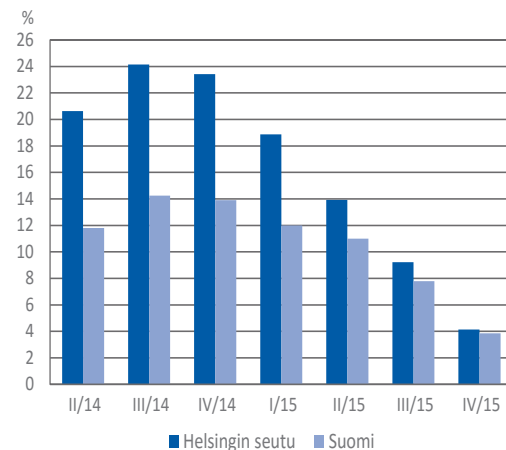
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Pitkäaikaistyöttömien määrä Muutos (%) edellisestä vuodesta

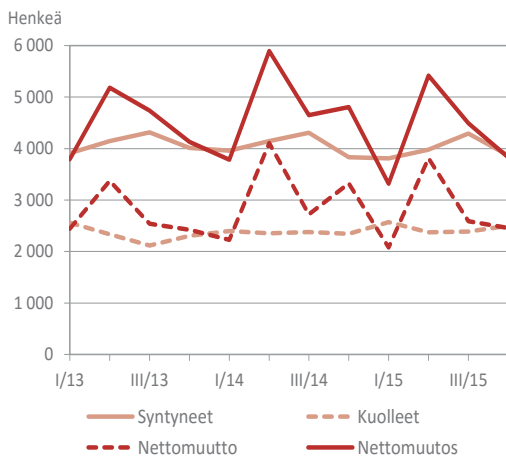
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Nuorisotyöttömien määrä Muutos (%) edellisestä vuodesta

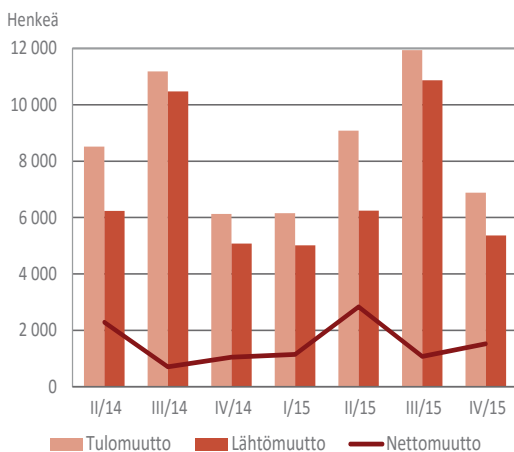
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Luonnollinen väestönkasvu ja nettomuutto Helsingin seudulla

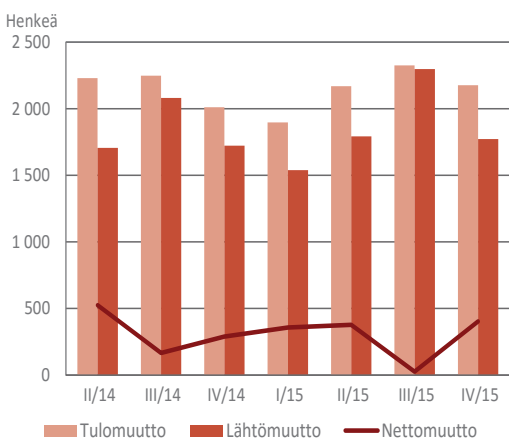
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Muuttoliike muualta Suomesta Helsingin seudulle

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Muuttoliike pääkaupunkiseudulta KUUMA-kuntiin

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Helsingin seudun väestönkasvusta valtaosa on muuttovoittoa. Vastoin edeltäviä vuosia kotimainen muuttovoitto (6 500 henkeä) kasvatti vuonna 2015 väkilukua enemmän kuin ulkomainen muuttovoitto (5 000 henkeä). Toisaalta suurin osa muuttovoitosta tuli ulkomaan kansalaisista.

KUUMA-kunnissa luonnollinen väestönkasvu lisäsi väkilukua nettomuuttoa enemmän. Syntyneitä oli koko Helsingin seudulla vajaa 6 000 henkeä enemmän kuin kuolleita, mutta luonnollinen väestönkasvu pieneni edellisvuodesta Helsinkiä lukuun ottamatta.

Muuttoliike Helsingin seudun ja muun Suomen välillä vilkastui

Ennakkotietojen mukaan Helsingin seutu sai loka–jouluukuussa muuttovoittoa muualta Suomesta reilu 1 500 henkeä, kun vuotta aikaisemmin nettomuutto oli vain reilu 1 000 henkeä. Muuttoliike sekä seudulle että pois sieltä vilkastui vuotta aiempaan verrattuna, mutta tulomuutto lisääntyi sekä pääkaupunkiseudulla että KUUMA-kunnissa lähtömuuttoa enemmän.

Helsinki sai muuttovoittoa seudun ulkopuolisesta Suomesta 1 000, Espoo 330 ja Vantaa 190 henkeä. Edellisvuoteen verrattuna nettomuutto kasvoi kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa. Sen sijaan KUUMA-kunnista seudun ulkopuolinen Suomi sai muuttovoittoa 30 henkeä, mikä oli kuitenkin edellisvuotta vähemmän.

Ennakkotietojen perusteella pääkaupunkiseudun muuttovoitto Helsingin seudun ulkopuolisesta Suomesta vuonna 2015 oli kokonaisuudessaan noin 7 300 henkeä ja KUUMA-kuntien muuttotappio noin 750 henkeä. Pääkaupunkiseudun muuttovoitto kasvoi edellisvuodesta lähes viidenneksen ja KUUMA-kuntien muuttotappio pieneni kolmanneksen, joten Helsingin seudun muuttovoitto kasvoi huomattavasti.

KUUMA-kunnat ja Vantaa voittajia seudun sisäisessä muuttoliikkeessä

KUUMA-kuntien muuttovoitto pääkaupunkiseudulta loka–jouluukuussa oli ennakkotietojen mukaan 400 henkeä eli yli 100 henkeä edellisvuotta enemmän. Muuttoliike molempiin suuntiin vilkastui.

KUUMA-kunnat saivat muuttovoittoa kaikista pääkaupunkiseudun kunnista, Espoosta ja Vantaalta kuitenkin selvästi Helsinkiä enemmän. Helsingin muuttotappio seudun sisäisessä muuttoliikkeessä oli Espooseen ja Vantaalle muuttaneiden vuoksi silti suurin muutamaan vuoteen, 480 henkeä. Espoon muuttotappio oli Helsingistä saadusta muuttovoitosta huolimatta 180 henkeä, mutta Vantaan nettomuutto nousi pääkaupunkiseudun sisäisen muuttoliikkeen ansiosta 160 henkeen.

Vuoden viimeisen neljänneksen muuttovirroista huolimatta KUUMA-kuntien vuoden 2015 muuttovoitto pääkaupunkiseudulta oli jälleen edellisvuotta pienempi. KUUMA-kunnat ovat saaneet muuttovoittoa pääkaupunkiseudulta koko 2000-luvun ajan, mutta nettomuutto on pientynyt vuodesta 2007 lähtien. Helsinki on suurin häviöjä seudun sisäisessä muuttoliikkeessä ja sen muuttotappio kasvoi vuonna 2015.

Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2015–2030

Pekka Vuori

Järjestelmäpäällikkö,
Helsingin kaupungin tietokeskus

Suomessa asui vuosi sitten 323 000 ulkomaalaistaustaista, eli henkilöä joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, ja heistä yli puolet asuu Helsingin seudulla. Kattavia tilastoja ja aikasarjoja ulkomaalaistaustaisista ei ole toistaiseksi ollut käytettävissä riittävästi monipuolisten analyysien ja ennusteiden käyttöön, ja siksi ulkomaalaistaustan kuvaamisessa on käytetty yleisimmin äidinkieltä. Vieraskielisen väestön määrä ei toistaiseksi poikkea juurikaan ulkomaalaistaustaisen väestön määrästä, kun sen sijaan ulkomaan kansalaisten määrä on kolmasosan pienempi.

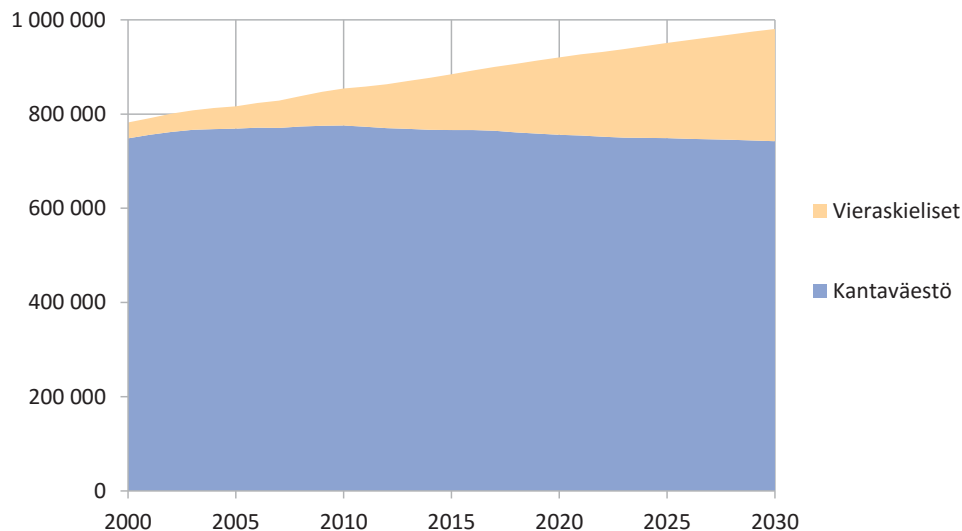
Suomen 310 000 vieraskielisestä asukkaasta 164 000 eli 53 prosenttia asuu Helsingin seudulla, ja tästä joukosta yli 90 prosenttia asuu pääkaupunkiseudulla. Vieraskie-

lisen väestön määrä ja osuus väestöstä ovat kasvaneet Helsingin seudulla nopeasti. Määrä on yli kolminkertaistunut viimeisten 15 vuoden aikana ja osuus väestöstä on kasvanut neljästä prosentista 11,5 prosenttiin. Suhteellinen kasvuvauhti on pysynyt seudulla 8–9 prosentin vaiheilla jo vuosikymmenen ajan.

Koska kaupungit tarvitsevat suunnittelun tueksi tietoa vieraskielisen väestön määrän ja rakenteen kehityksestä, Helsingin, Espoon ja Vantaan tilasto- ja tutkimusyksiköiden yhteistyönä on laadittu vieraskielisen väestön ennusteita vuodesta 2009 alkaen. Nyt laadittu ennuste vuosiksi 2015–2030 on kolmas.

Ennuste on laadittu kahdeksalle äidinkieliyryhmälle ikäryhmittäin koko Helsingin seudulle, pääkaupunkiseudun neljään kuntaan ja yhteisenä seudun kymmenen kehyskunnan muodostamalle kehysalueelle. Ennusteen kieliryhmäjako oli seuraava:

Kuva 1. Helsingin seudun työikäinen väestö (20–64-vuotiaat) äidinkielen mukaan 1.1.2000–2015 ja ennuste vuoteen 2030

Valokiilassa

- Baltian kielet (pääosin vironkielisiä)
- Venäjä ja muut entisen NL:n alueen kielet (pl. Baltia)
- Länsi-Euroopassa (sisältää Pohjois- ja Etelä-Amerikassa) puhutut kielet
- Itä-Euroopassa puhutut kielet
- Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maissa puhutut kielet
- Muussa Afrikassa puhutut kielet (ml. somali)
- Muussa Aasiassa puhutut kielet

Helsingin seudun vieraskielisen väestön määrän ennustetaan kasvavan nykyisestä 164 000:sta lähes 350 000:een vuoteen 2030 mennessä. Väestöosuus kasvaa tänä aikana vajaasta kahdestatoista 21 prosenttiin. Uudet ennustevaihtoehdot ovat 55 000–68 000 henkeä kolme vuotta sitten laadittua ennustetta korkeammat. Vuonna 2015 alkaneen turvapaikanhakijoiden määrän kasvun arvioidaan lisäävän seudun vieraskielistä väestöä 15 000–28 000 henkeä vuoteen 2030 mennessä.

Ennusteen perusvaihtoehdon mukaan vieraskielisen väestön määrä kasvaa Helsingissä vuoteen 2030 mennessä nykyisestä 83 000:sta 164 000:een, ja sen osuus väestöstä 13,5 prosentista 23 prosenttiin. Espoossa määrä kasvaa 35 000:sta 84 000:aan ja osuus 13,3 prosentista 26 prosenttiin. Vantaalla asuu nyt 30 000 vieraskielistä ja vuoden 2030 ennuste on lähes 70 000, eli vieraskielisten osuus koko väestöstä kasvaa nykyisestä 14,4 prosentista 28 prosenttiin. Kehysalueella vieraskielisten määrän ennustetaan kasvavan 14 000:sta 30 000:een eli vajaaseen kahdeksaan prosenttiin koko väestöstä.

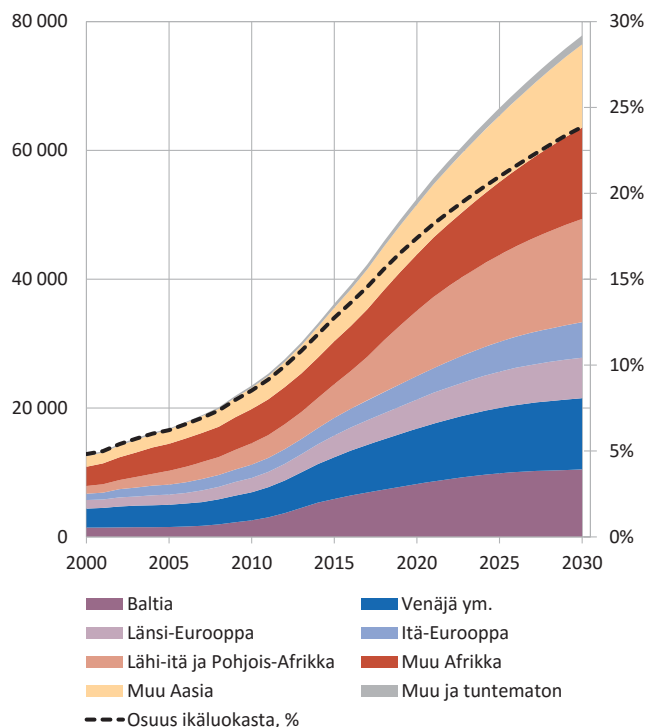
Eri kieliryhmien jakautumisen kuntiin oletettiin jatkuvan nykyisen kaltaisena. Siten Helsingissä vuonna 2030 suurimman ryhmän ennustetaan olevan Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kieliryhmä, kun taas Espoossa ns. Muun Aasian kieliryhmä on suurin. Vantaalla suurimmat kieliryhmät olisivat Baltian alueen kielten ja venäjän kielen samansuuruiset ryhmät. Kehysalueella näyttää Baltian kieliryhmä kasvavan selvästi suurimmaksi.

Julkaisussa on myös arvio erityisiä kotouttamisresursseja vaativan väestönosan kehityksestä. Alle kymmenen vuotta maassa asuneen ulkomailla syntyneen väestön osuus on nyt noin puolet vieraskielisistä, mutta osuus pienenee reiluun kolmasosaan vuoteen 2030 mennessä.

Seudun työikäisen väestön määrä kasvaa vieraskielisen väestön kasvun ansiosta, sillä kotimaankielisten 20–64-vuotiaiden määrä on jo vähentynyt tällä vuosikymmenellä 10 000 hengellä, kun taas vieraskielisten määrä on kasvanut 40 000:lla hengellä. Vuonna 2030 vieraskielisen työikäisen väestön osuuden ennakoidaan olevan jo neljännes ikäluokasta. Vieraskielisten lasten määrän seudulla ennustetaan kaksinkertaistuvan seuraavan 15 vuoden aikana ja muiden kuin Euroopan kieliryhmien osuus kasvaa.

Tällä kertaa lisähaastetta ennusteen tekemiseen toi turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu loppukesästä 2015 lähtien. Ennuste laadittiin kahtena vaihtoehtona, jotka perustuvat erilaisiin, marraskuussa tehtyihin oletuksiin turvapaikanhakijoiden määrän kehityksestä. Vaikka ennusteeseen liittyy nyt erityistä epävarmuutta, on huomattava, että turvapaikan hakijoiden osuus seudun ulkomaalaistaustaisen väestön kasvusta on ennusteen mukaan vain 10–15 prosenttia.

Kuva 2. Helsingin seudun vieraskieliset alle 18-vuotiaat lapset äidinkielen mukaan 1.1.2000–2015 ja ennuste vuoteen 2030

➔ Info

Helsingin seutu:

Pääkaupunkiseutu ja KUUMA-kunnat

Pääkaupunkiseutu:

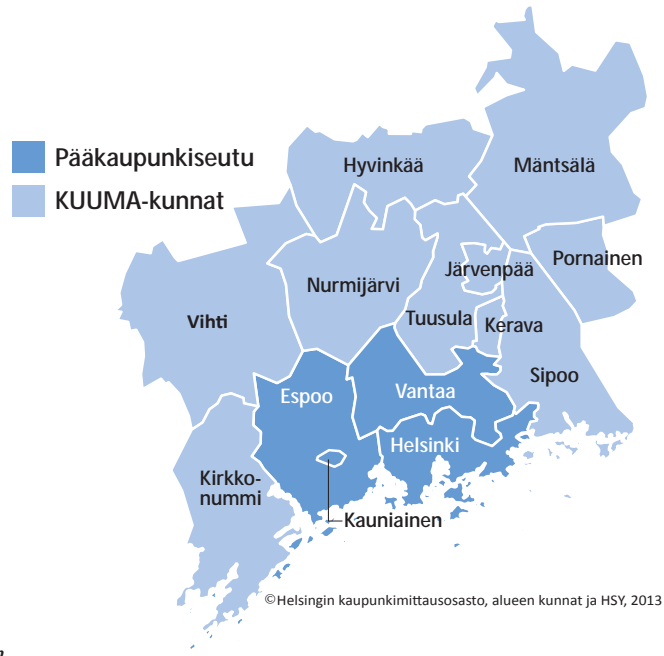
Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa

KUUMA-kunnat:

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

Uusimaa:

Uudenmaan maakunta

©Helsingin kaupunkimittausosasto, alueen kunnat ja HSY, 2013

Julkaisun tuotannon, asuntomarkkinoiden, rikollisuuden ja väestön luvut ovat ennakkotietoja, jotka tarkentuvat lopullisiin tilastoihin.

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatu:

Perustuu HSY:n kehittämään indeksiin, joka lasketaan tunneittain. Huomioon otetaan rikkidioksidin, typpi-dioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuudet, joille määritetään ali-indeksi. Näistä korkein määrittelee ilmanlaatuindeksin arvon mittausasemalla. Indeksien arvot on jaettu viiteen ilmanlaatuiluokkaan hyvästä erittäin huonoon.

Pitkäaikainen keskiarvo:

Summataan tietyn ajanjakson neljännesten arvot ja jaetaan luku neljännesten lukumäärällä.

Rikokset (poliisin tietoon tulleet):

Rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Väkivaltarikollisuus sisältää henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä seksuaalirikokset. Omaisuusrikollisuus sisältää varkauudet, törkeät varkauudet ja näpistykset.

Saldoluku:

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.

2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työttömyysaste perustuu työvoimatutkimukseen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysaste työnvälitystilastoon, minkä vuoksi ne poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Väestö 31.12.2015*	Helsinki	Espoo	Vantaa	Helsingin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	628 510	269 500	214 530	1 437 800	1 620 160	5 486 620
Väestönmuutos vuoden alusta	7 800	3 950	3 730	17 520	16 780	14 860
Väestönmuutos, %	1,3	1,5	1,8	1,2	1,0	0,3
Muuttovoitto	5 920	2 120	2 530	11 560	10 930	11 900

Työmarkkinat IV/2015

Työlliset (TK)	..	..	..	716 000	800 000	2 412 000
Muutos vuoden takaisesta, %	..	..	..	1,6	1,4	-0,2
Työttömät (TEM, 12/15)	41 710	14 900	14 090	87 620	98 600	377 930
Työttömyysaste, % (TEM, 12/15)	12,7	10,9	12,6	11,8	11,9	14,4
Työllisyysaste, % (TK)	..	..	..	72,5	72,2	67,4

Hyvinvointi IV/2015

Yleisen asumistuen saajat	40 200	11 360	12 260	74 370	80 240	246 360
Muutos vuoden takaisesta, %	22,3	21,4	24,3	22,8	22,7	19,5
Kotihoidontuen saajat	7 980	4 070	3 230	19 420	21 310	64 260
Muutos vuoden takaisesta, %	-0,3	-6,7	-0,6	-2,5	-3,0	-4,6
Toimeentulotuen saajat	44 810	11 380	13 380	..	..	..
Muutos vuoden takaisesta, %	9,2	9,8	3,5	..	..	..

*Ennakkotieto

Helsingin seudun suunnat

Muutostietoja neljännesvuosittain

Jatkuvasti päivittyvä verkkosivusto:

www.helsinginseudunsuunnat.fi

Ilmestyy vuonna 2016

sähköisenä viikolla 11, 23, 36, 49

ja painettuna viikolla 13, 26, 39, 51

Toimitus ja julkaisija:

Helsingin kaupungin tietokeskus

PL 5500

00099 Helsingin kaupunki

Lisätietoja:

Aino Hiekkavuo ja Leena Hietaniemi

p. 09 310 1612

seudunsuunnat@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)

ISSN 1796-7287 (verkossa)

Kustantajat

Helsingin seudun
ympäristöpalvelut
-kuntayhtymä HSY

Helsingin kaupungin
tietokeskus

Espoon kaupunki,
strategia ja kehittäminen

Vantaan tieto-
palveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus (ELY)

Helsingin seudun
kauppakamari